

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законів України щодо формування комплексної державної підтримки та підвищення соціальних гарантій для сімей з особами з інвалідністю

Верховна Рада України постановляє:

I. Внести зміни до таких законів України:

1. У Законі України "Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 1, ст. 2 із наступними змінами):

1) преамбулу викласти в такій редакції:

"Цей Закон відповідно до Конституції України визначає організаційні та правові засади надання комплексної державної підтримки особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю.";

2) статті 1–3 викласти в такій редакції:

"Стаття 1. Право на комплексну державну підтримку

Комплексна державна підтримка надається особам з інвалідністю з дитинства, дітям з інвалідністю, їхнім батькам або іншим законним представникам і включає грошові виплати та соціальні послуги, інші види соціальної підтримки, зокрема комбіновану соціальну послугу раннього втручання.

Право на державну соціальну допомогу мають особи з інвалідністю з дитинства та діти з інвалідністю віком до 18 років.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення, організовує роботу щодо призначення та виплати державної соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю, а також здійснює координацію

надання соціальних послуг, визначених цим Законом, зокрема комбінованої соціальної послуги раннього втручання.

Причина, група інвалідності, строк, на який встановлюється інвалідність, визначаються згідно із законодавством України з одночасним роз'ясненням особам з інвалідністю з дитинства, батькам дітей з інвалідністю або іншим законним представникам їхнього права на державну соціальну допомогу та інші види соціальної підтримки. Критерії встановлення інвалідності дітям визначає Кабінет Міністрів України.

Право на отримання комбінованої соціальної послуги раннього втручання мають діти у період дитинства віком від народження до чотирьох років, у яких є порушення розвитку або ризик їх виникнення, та їхні сім'ї.

Комбінована соціальна послуга раннього втручання надається відповідно до Закону України "Про соціальні послуги".

Особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю, які мають одночасно право на державну соціальну допомогу відповідно до цього Закону, на пенсію та на державну соціальну допомогу відповідно до Закону України "Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю", призначається за вибором осіб з інвалідністю з дитинства (законних представників осіб з інвалідністю з дитинства, визнаних недієздатними, та дітей з інвалідністю) державна соціальна допомога відповідно до цього Закону або пенсія чи державна соціальна допомога відповідно до Закону України "Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю". При цьому якщо особа з інвалідністю з дитинства або дитина з інвалідністю має право на пенсію у зв'язку з втратою годувальника (державну соціальну допомогу дитині померлого годувальника, визначену Законом України "Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю") і державну соціальну допомогу відповідно до цього Закону, обидві такі виплати призначаються одночасно.

Порядок звернення, призначення і виплати державної соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю, надбавки на догляд і допомоги на поховання, перелік документів, необхідних для призначення зазначених допомог і надбавок відповідно до цього Закону, встановлює Кабінет Міністрів України з дотриманням вимог Закону України "Про адміністративну процедуру".

Стаття 2. Базова величина та розміри державної соціальної допомоги

Базова величина – нормативний грошовий показник, що застосовується для визначення розмірів державних соціальних допомог, передбачених цим Законом, та, починаючи з 2027 року, встановлюється законом про Державний бюджет України на відповідний рік.

Державна соціальна допомога призначається та виплачується щомісяця у таких розмірах:

на дітей з інвалідністю віком до 18 років – 200 відсотків розміру базової величини;

особам з інвалідністю з дитинства I групи – 200 відсотків розміру базової величини;

особам з інвалідністю з дитинства II групи – 100 відсотків розміру базової величини;

особам з інвалідністю з дитинства III групи – 75 відсотків розміру базової величини.

Розмір державної соціальної допомоги на дітей з інвалідністю віком до 18 років, інвалідність яких пов'язана з пораненням чи іншим ушкодженням здоров'я від вибухонебезпечних предметів, з урахуванням усіх надбавок, підвищень та інших доплат, у тому числі передбачених Кабінетом Міністрів України, підвищується на 50 відсотків розміру державної соціальної допомоги на дітей з інвалідністю віком до 18 років на підставі документів, визначених Кабінетом Міністрів України. Зв'язок інвалідності з пораненням чи іншим ушкодженням здоров'я від вибухонебезпечних предметів, отриманим дитиною з інвалідністю до 18 років, встановлюють лікарсько-консультативні комісії закладів охорони здоров'я у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Стаття 3. Надбавка на догляд

Особам з інвалідністю з дитинства I групи встановлюється надбавка на догляд за ними в розмірі:

особам з інвалідністю з дитинства, віднесеним до підгрупи А I групи, – 200 відсотків розміру базової величини;

особам з інвалідністю з дитинства, віднесеним до підгрупи Б I групи, – 100 відсотків розміру базової величини.

Одиноким особам з інвалідністю з дитинства II і III груп, яким у встановленому законодавством порядку визначено потребу в постійному догляді та видано відповідне документальне підтвердження медико-соціальної експертної комісії або експертної команди з оцінювання повсякденного функціонування особи, або лікарсько-консультативної комісії, надбавка на догляд за ними встановлюється в розмірі 75 відсотків розміру базової величини.

Надбавка на догляд за дитиною з інвалідністю підгрупи А віком до 18 років встановлюється в розмірі 200 відсотків розміру базової величини.

Надбавка на догляд за іншою дитиною з інвалідністю віком до 18 років, якій у встановленому законодавством порядку визначено потребу в догляді та видано відповідне документальне підтвердження лікарсько-консультативної комісії, встановлюється в розмірі 100 відсотків розміру базової величини.

Надбавка на догляд за дитиною з інвалідністю підгрупи А віком до 18 років призначається у всіх випадках, крім періоду часу, коли дитина з інвалідністю підгрупи А віком до 18 років перебуває на повному державному утриманні, або періоду часу, коли така дитина влаштована до дитячого будинку сімейного типу, прийомної сім'ї або сім'ї патронатного вихователя.

Надбавка на догляд за іншою дитиною з інвалідністю віком до 18 років призначається, якщо у встановленому законодавством порядку визначено потребу в догляді та видано відповідне документальне підтвердження лікарсько-консультативної комісії, крім періоду часу, коли дитина з інвалідністю віком до 18 років перебуває на повному державному утриманні, або періоду часу, коли така дитина влаштована до дитячого будинку сімейного типу, прийомної сім'ї або сім'ї патронатного вихователя.

Надбавка на догляд за дитиною з інвалідністю віком до 18 років призначається одному з батьків або опікуну (піклувальнику) (крім прийомних батьків, батьків-вихователів, патронатного вихователя, представників закладів, які виконують функції опікунів чи піклувальників) для здійснення ними догляду самостійно або оплати такого догляду надавачу соціальних послуг незалежно від їхньої зайнятості чи перебування у відпустці по догляді за дитиною до досягнення нею трирічного віку, у відпустці у зв'язку з вагітністю та пологами, у відпустці без збереження заробітної плати.

Виплата надбавки на догляд за дитиною з інвалідністю віком до 18 років, а також особам з інвалідністю з дитинства, які перебувають на повному державному утриманні або які влаштовані до дитячого будинку сімейного типу, прийомної сім'ї або сім'ї патронатного вихователя, не здійснюється.

Захист прав та інтересів, у тому числі права на реабілітацію, дітей, які перебувають на повному державному утриманні або влаштовані до дитячого будинку сімейного типу, прийомної сім'ї або сім'ї патронатного вихователя, здійснюється відповідно до законів України "Про охорону дитинства" та "Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування".

На період призначення допомоги для догляду за дитиною до досягнення нею однорічного віку або допомоги для догляду за дитиною "єЯсла" відповідно до Закону України "Про державну допомогу сім'ям з дітьми" виплата надбавки на догляд за дитиною з інвалідністю віком до 18 років призупиняється з першого числа місяця, в якому призначено таку допомогу.

У разі відмови особи, яка має право на надбавку на догляд, від її отримання така надбавка не виплачується.

При призначенні та виплаті надбавки на догляд застосовуються відповідно статті 4–8, 11, 12, 14–17 цього Закону.";

3) статті 7 і 8 викласти в такій редакції:

"Стаття 7. Інформація про державну соціальну допомогу

Експертні команди з оцінювання повсякденного функціонування особи (до появи технічної можливості передачі з електронної системи щодо оцінювання повсякденного функціонування особи відомостей до Єдиної інформаційної системи соціальної сфери в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України) та заклади охорони здоров'я у триденний строк з дня прийняття рішення зобов'язані надіслати документ, що підтверджує встановлення інвалідності, виданий у визначеному законодавством порядку, до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань пенсійного забезпечення та ведення обліку осіб, які підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню, за задекларованим/зареєстрованим місцем проживання (перебування) особи з інвалідністю з дитинства або дитини з інвалідністю чи її законних представників.

Не пізніше 10 днів після надходження документів або відомостей, зазначених у частині першій цієї статті, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань пенсійного забезпечення та ведення обліку осіб, які підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню, зобов'язаний письмово повідомити особу з інвалідністю з дитинства або її законного представника, а також батьків, опікуна (піклувальника), прийомних батьків, батьків-вихователів, патронатного вихователя дитини з інвалідністю про право на державну соціальну допомогу, умови, розмір і порядок її надання.

За один місяць до закінчення строку виплати державної соціальної допомоги центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань пенсійного забезпечення та ведення обліку осіб, які підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню, зобов'язаний попередити письмово особу з інвалідністю з дитинства або її законного представника, а також батьків, опікуна (піклувальника), прийомних батьків, батьків-вихователів, патронатного вихователя дитини з інвалідністю про причину припинення її виплати.

Стаття 8. Порядок звернення за призначенням державної соціальної допомоги, надбавки на догляд та їх надання

Державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю, надбавку на догляд за ними та допомогу на поховання призначає і виплачує центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань пенсійного забезпечення та ведення обліку осіб, які підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню (далі – орган, що призначає та виплачує державну соціальну допомогу), у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.";

4) статті 9 і 10 виключити;

5) статті 12–14 викласти в такій редакції:

"Стаття 12. Виплата державної соціальної допомоги за минулий час

Суми державної соціальної допомоги, призначені, але не витребувані своєчасно одержувачем без поважних причин, виплачуються за минулий час не більш як за 12 місяців перед зверненням за її одержанням.

Суми державної соціальної допомоги, зокрема надбавки на догляд, не одержані своєчасно з вини органу, що призначає та виплачує державну соціальну допомогу, або через неможливість отримання цих сум особою з інвалідністю чи її законним представником з поважних причин (перебування особи з інвалідністю на лікуванні, інші причини, що фізично унеможливили своєчасне витребування призначених сум державної соціальної допомоги, або інші об'єктивні обставини, через які особа з інвалідністю чи її батьки або інші законні представники не мали змоги звернутися за їх отриманням), виплачуються за минулий час без обмеження строком. При цьому виплата державної соціальної допомоги за минулий час здійснюється, виходячи із розміру, затвердженого на момент її виплати.

Невиплату або відмову у виплаті державної соціальної допомоги за минулий час може бути оскаржено в адміністративному порядку відповідно до Закону України "Про адміністративну процедуру" та/або в судовому порядку.

Стаття 13. Виплата державної соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю віком до 18 років, які перебувають на повному державному утриманні в установах (закладах) або влаштовані в прийомну сім'ю, дитячий будинок сімейного типу чи сім'ю патронатного вихователя

До 1 січня 2028 року особам з інвалідністю з дитинства, які перебувають на повному державному утриманні в установах (закладах), виплачується 25 відсотків призначеного розміру державної соціальної допомоги. Різниця між призначеним розміром державної соціальної допомоги та розміром, що виплачується відповідно до першого речення цієї частини, перераховується установі (закладу), в якій (якому) перебуває особа з інвалідністю з дитинства, за її особистою письмовою заявою або заявою її законного представника. Зазначені кошти зараховуються на рахунки таких установ (закладів) понад бюджетні асигнування і спрямовуються виключно на поліпшення умов проживання в них осіб з інвалідністю у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

З 1 січня 2028 року особам з інвалідністю з дитинства, які перебувають на повному державному утриманні в установах (закладах), державна соціальна допомога, передбачена статтею 2 цього Закону, виплачується в розмірі 50 відсотків призначеного розміру. Інші 50 відсотків призначеного розміру

державної соціальної допомоги перераховуються установі (закладу), в якій (якому) перебуває особа з інвалідністю з дитинства, за надані їй соціальні послуги відповідно до Закону України "Про соціальні послуги" та договору про надання соціальних послуг. Порядок надання та оплати соціальних послуг особам з інвалідністю з дитинства, які перебувають на повному державному утриманні в установах (закладах), встановлює Кабінет Міністрів України.

Дітям з інвалідністю віком до 18 років, які перебувають на повному державному утриманні в установах (закладах), незалежно від наявності у них статусу дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування, державна соціальна допомога за період такого перебування виплачується в повному розмірі шляхом зарахування на особисті рахунки дитини з інвалідністю, відкриті в банку з державною часткою, у статутному капіталі якого більше 50 відсотків акцій належать державі, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України за погодженням з Національним банком України: 10 відсотків призначеного розміру державної соціальної допомоги – на поточний рахунок дитини для задоволення її особистих потреб; 90 відсотків призначеного розміру державної соціальної допомоги – на вкладний (депозитний) рахунок такої дитини. Виплата державної соціальної допомоги на дитину з інвалідністю її батькам, іншим законним представникам за період перебування такої дитини на повному державному утриманні не здійснюється.

Дитина з інвалідністю, яка досягла 14 років, має право самостійно розпоряджатися коштами на своєму поточному рахунку. Розпорядження коштами на поточному рахунку дитини з інвалідністю, яка не досягла 14 років, здійснюється виключно в інтересах дитини у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Видаткові операції за вкладним (депозитним) рахунком дитини з інвалідністю до досягнення нею 18 років здійснюються виключно з дозволу органу опіки та піклування, наданого в інтересах дитини, зокрема для оплати лікування, реабілітації, здобуття освіти, придбання житла.

У разі зарахування дитини з інвалідністю, яка досягла 14 років та перебувала на повному державному утриманні в установі (закладі), до закладу освіти для здобуття професійної, фахової передвищої або вищої освіти з проживанням поза установою (закладом), в якій (якому) вона перебувала на повному державному утриманні, державна соціальна допомога, що виплачується в період здобуття такою дитиною освіти, зараховується на особисті рахунки дитини з інвалідністю в такому співвідношенні: 50 відсотків призначеного розміру державної соціальної допомоги – на поточний рахунок дитини для задоволення її особистих потреб; 50 відсотків призначеного розміру державної соціальної допомоги – на вкладний (депозитний) рахунок такої дитини.

Посадовим особам установи (закладу) забороняється використовувати кошти на рахунках дитини з інвалідністю, а також зберігати електронні платіжні засоби, видані до рахунків дитини з інвалідністю, та засоби доступу до таких рахунків, крім випадків, встановлених Кабінетом Міністрів України для дітей

з інвалідністю, які за віком або станом здоров'я не можуть самостійно користуватися такими засобами, з обов'язковими обліком і звітністю. Контроль за дотриманням вимог цієї статті здійснюється відповідно до статті 17¹ цього Закону.

Кошти, накопичені на вкладному (депозитному) рахунку дитини з інвалідністю, виплачуються їй після досягнення нею 18 років рівними щомісячними частинами протягом 24 місяців незалежно від подальшого перебування її в установі (закладі). За заявою особи такі кошти виплачуються достроково повністю або частково для придбання житла, оплати здобуття освіти або лікування на підставі підтвердних документів у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Розпорядження коштами особи, яка визнана недієздатною або цивільна дієздатність якої обмежена, здійснюється відповідно до Цивільного кодексу України.

Державна соціальна допомога, передбачена статтею 2 цього Закону, дітям з інвалідністю віком до 18 років, які влаштовані в прийомну сім'ю, дитячий будинок сімейного типу чи сім'ю патронатного вихователя, виплачується в повному розмірі одному з прийомних батьків, батьків-вихователів, патронатному вихователю для задоволення потреб такої дитини.

Державна соціальна допомога, передбачена статтею 2 цього Закону, особам з інвалідністю з дитинства з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які перебувають у прийомних сім'ях, дитячих будинках сімейного типу чи сім'ї патронатного вихователя, виплачується таким особам у повному розмірі. У випадках, якщо особу визнано недієздатною або її цивільну дієздатність обмежено, виплата державної соціальної допомоги здійснюється відповідно до Цивільного кодексу України.

Стаття 14. Підстави припинення і відновлення виплати державної соціальної допомоги та надбавки на догляд

Виплата державної соціальної допомоги у повному розмірі особам з інвалідністю з дитинства в разі влаштування їх до відповідної установи (закладу) на повне державне утримання або зняття з повного державного утримання відповідно припиняється або відновлюється з першого числа місяця, наступного за місяцем, у якому виникли ці обставини.

У разі влаштування дитини з інвалідністю віком до 18 років до відповідної установи (закладу) на повне державне утримання чи влаштування такої дитини до дитячого будинку сімейного типу, прийомної сім'ї або сім'ї патронатного вихователя або зняття з повного державного утримання чи повернення такої дитини на виховання батькам, опікуну (піклувальнику) виплата державної соціальної допомоги на дитину з інвалідністю віком до 18 років батькам, опікуну (піклувальнику) припиняється або відновлюється з першого числа місяця, наступного за місяцем, у якому виникли ці обставини.

Виплата державної соціальної допомоги продовжується незалежно від зміни задекларованого/зареєстрованого місця проживання (перебування) одержувача такої допомоги. Виплата державної соціальної допомоги продовжується з того часу, з якого вона була припинена за попереднім задекларованим/зареєстрованим місцем проживання (перебування).

Виплата державної соціальної допомоги та/або надбавки на догляд за рішенням органу, що призначає та виплачує державну соціальну допомогу, за задекларованим/зареєстрованим місцем проживання (перебування) особи з інвалідністю з дитинства чи її законного представника або дитини з інвалідністю, її батьків, опікуна (піклувальника) або за рішенням суду припиняється:

1) якщо державна соціальна допомога та/або надбавка на догляд призначені на підставі документів, що містять недостовірні відомості;

2) за заявою особи з інвалідністю з дитинства про припинення виплати державної соціальної допомоги та надбавки на догляд у зв'язку з тимчасовим проживанням за кордоном;

3) за заявою батьків, опікуна (піклувальника) дитини з інвалідністю віком до 18 років про припинення виплати надбавки на догляд за дитиною з інвалідністю віком до 18 років;

4) у разі смерті дитини з інвалідністю віком до 18 років або особи з інвалідністю з дитинства, визнання її безвісно відсутньою або оголошення померлою у встановленому законом порядку;

5) у разі смерті батьків, опікуна (піклувальника) дитини з інвалідністю віком до 18 років, опікуна (піклувальника) особи з інвалідністю з дитинства, визнання їх безвісно відсутніми або оголошення померлими у встановленому законом порядку;

6) у разі надання дитині з інвалідністю віком до 18 років або особі з інвалідністю з дитинства статусу особи, зниклої безвісти за особливих обставин, відповідно до Закону України "Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин";

7) у разі надання батькам, опікуну (піклувальнику) дитини з інвалідністю віком до 18 років, опікуну (піклувальнику) особи з інвалідністю з дитинства статусу особи, зниклої безвісти за особливих обставин, відповідно до Закону України "Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин".

Виплата державної соціальної допомоги та/або надбавки на догляд батькам, опікуну (піклувальнику) також припиняється за рішенням органу, що призначає та виплачує державну соціальну допомогу, у разі влаштування дитини з інвалідністю віком до 18 років до відповідної установи (закладу) на повне державне утримання, а також у разі влаштування такої дитини до дитячого будинку сімейного типу, прийомної сім'ї або сім'ї патронатного вихователя. Призначення та виплата державної соціальної допомоги за період перебування

дитини на повному державному утриманні в установі (закладі), прийомній сім'ї, дитячому будинку сімейного типу чи сім'ї патронатного вихователя здійснюються відповідно до статті 13 цього Закону.";

б) доповнити статтею 17¹ такого змісту:

"Стаття 17¹. Контроль за правильністю призначення і виплати державної соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю

Контроль за правильністю призначення і виплати державної соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства під час надання соціальних послуг і соціальної підтримки, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.";

7) статтю 18 "Прикінцеві положення" доповнити пунктом 2⁴ такого змісту:

"2⁴. Установити, що з 1 січня 2027 року базова величина встановлюється у розмірі, не меншому за 4000 гривень.".

2. В абзаці другому частини другої статті 23 Закону України "Про прикордонний контроль" (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., № 6, ст. 46; 2021 р., № 40, ст. 334) слова "та діти з інвалідністю" замінити словами "і діти з інвалідністю та діти віком до двох років включно".

3. У Законі України "Про соціальні послуги" (Відомості Верховної Ради України, 2019 р., № 18, ст. 73 із наступними змінами):

1) преамбулу викласти в такій редакції:

"Цей Закон визначає основні організаційні та правові засади надання соціальних послуг, спрямованих на запобігання та профілактику складних життєвих обставин, подолання або мінімізацію їхніх негативних наслідків, особам/сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах, а також вимоги щодо інтеграції принципів доступності та безбар'єрності у державні та місцеві стратегії, програми, плани і проекти.";

2) у частині першій статті 1:

доповнити пунктами 4¹–4³, 5², 14¹–14³, 16¹ такого змісту:

"4¹) інтегрований план – узагальнений міжсекторальний план підтримки дитини та її сім'ї, який складається з частин, що відображають результати оцінювання потреб дитини та її сім'ї у соціальній, освітній сферах, сфері охорони здоров'я та містять індивідуальний перелік послуг у відповідній сфері, формується надавачем послуг в кожній із відповідних сфер із урахуванням потреби в узгодженості дій у відповідних сферах в найкращих інтересах дитини. Кожний наступний елемент інтегрованого плану формується з урахуванням вже призначених раніше інтервенцій в інших сферах. Інтеграція, моніторинг

виконання та координація інтегрованого плану здійснюються з використанням Єдиної інформаційної системи соціальної сфери в установленому законодавством порядку (за технічної можливості);

4²) комбінована соціальна послуга раннього втручання – сімейно-центрована соціальна послуга, спрямована на мінімізацію впливу порушень розвитку на повсякденне функціонування дитини, забезпечення супроводу та підтримки сімей, поліпшення якості їхнього життя, що передбачає інтеграцію міжсекторального плану підтримки, який включає визначений відповідно до потреб дитини та її сім'ї перелік послуг у соціальній, освітній сферах, сфері охорони здоров'я, а також інших сферах планів підтримки дитини та її сім'ї, супровід та моніторинг виконання такою сім'єю такого плану підтримки і реалізацію комплексу соціальних заходів раннього втручання дитині та її сім'ї, що надаються у звичному середовищі, де проживає і зростає дитина;

4³) комбіновані соціальні послуги – соціальні послуги, надання яких, відповідно до цього Закону, отримувачам соціальних послуг забезпечується надавачами соціальних послуг та, зокрема, включає моніторинг дотримання отримувачем соціальних послуг інтегрованого плану послуг, сформованого надавачами таких послуг в різних сферах їх надання, а також які містять індивідуальний перелік послуг у відповідній сфері особі та/або її сім'ї. Розроблення та наповнення такого плану здійснюють надавачі послуг у відповідних сферах, інтеграцію та моніторинг такого плану здійснює надавач комбінованої соціальної послуги, а координацію – соціальний менеджер;"

"5²) надавач комбінованої соціальної послуги раннього втручання – юридичні або фізичні особи, зокрема фізичні особи – підприємці, які організували команду (команди) раннього втручання для надання комбінованої соціальної послуги раннього втручання відповідно до законодавства та дані про яких внесені до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг. Команда раннього втручання – група фахівців, які пройшли підготовку за напрямом "Раннє втручання" та залучаються до надання комбінованої соціальної послуги раннього втручання відповідно до законодавства;"

"14¹) ризик порушення розвитку – імовірність появи у дитини станів, зумовлених несприятливим впливом біологічних чи соціальних факторів, які характеризуються тимчасовим або постійним відставанням дитини у фізичному, психічному, соціальному розвитку, що є нетиповим для її віку та негативно впливає на її повсякденне функціонування;

14²) система раннього втручання – сукупність заходів організаційного та правового характеру, спрямованих на раннє виявлення дітей з порушеннями розвитку або ризиком їх виникнення, мінімізацію впливу порушень розвитку на повсякденне функціонування дитини через забезпечення міжсекторальної взаємодії надавачів медичних послуг, надавачів послуг у сфері освіти та соціального захисту з надавачами комбінованої соціальної послуги раннього втручання напрямку або опосередковано через соціального менеджера. Система раннього втручання встановлює, що міжсекторальна взаємодія має

здійснюватися з максимально можливим урахуванням інтересів дитини та її сім'ї з метою покращення взаємодії надавачів медичних послуг, надавачів послуг у соціальній, освітній та інших сферах, що сприятимуть в подальшому переходу дитини до здобуття дошкільної освіти та, за потреби, продовження ведення випадку родини;

14³) сімейно-центроване оцінювання потреб дитини та її сім'ї – процес визначення потреб дитини та її сім'ї надавачами медичних послуг, надавачами послуг у соціальній, освітній та інших сферах з метою забезпечення підтримки дитини та сім'ї, необхідної для забезпечення розвитку дитини, її здоров'я, навчання та участі в суспільному житті;"

"16¹) соціальний менеджер – посадова особа районної у місті Києві чи Севастополі державної адміністрації, виконавчого органу сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі її утворення) ради, яка має повноваження щодо первинного оцінювання потреб дитини та її сім'ї, координації виконання інтегрованого плану, а також організаційно-розпорядчих та консультативно-дорадчих функцій з питань організації надання соціальних послуг і ведення випадку відповідно до цього Закону на території відповідної територіальної громади;"

пункт 17¹ викласти в такій редакції:

"17¹) соціальні послуги загальнонаціонального значення – унікальні комплексні та доступні соціальні послуги високої якості, які надаються із специфічною метою на всій території України та спрямовані на задоволення загальнодержавного суспільного інтересу, що полягає у підтримці окремих категорій громадян, які перебувають у складних життєвих обставинах, та подоланні наслідків таких обставин, визначені статтею 1¹ цього Закону;"

3) доповнити статтею 1¹ такого змісту:

"Стаття 1¹. Соціальні послуги загальнонаціонального значення

1. Перелік соціальних послуг загальнонаціонального значення затверджує Кабінет Міністрів України.

2. Фінансування соціальних послуг загальнонаціонального значення здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, залучених міжнародних ресурсів та інших не заборонених законом джерел фінансування у порядку використання коштів, встановленому Кабінетом Міністрів України.";

4) частину дев'яту статті 13 доповнити пунктом 5 такого змісту:

"5) взаємодіяти з іншими юридичними особами в рамках формування та виконання комбінованих соціальних послуг.";

5) у статті 16:

частину другу доповнити пунктом 4 такого змісту:

"4) комбіновані соціальні послуги, що складаються з сукупності соціальних заходів, які необхідно здійснити для інтегрування всіх необхідних послуг особі та/або її сім'ї в єдиний план-графік їх надання, надання всіх соціальних послуг та моніторинг отримання особою та/або її сім'єю інших послуг.";

частину шосту доповнити пунктами 20 і 21 такого змісту:

"20) комплексний розвиток та догляд дітей з інвалідністю;

21) тимчасовий відпочинок для батьків або осіб, які їх замінюють, які здійснюють догляд за дітьми з інвалідністю, особами з інвалідністю або важкохворими дітьми.";

6) доповнити статтею 16¹ такого змісту:

"Стаття 16¹. Комбінована соціальна послуга раннього втручання

1. Право на отримання комбінованої соціальної послуги раннього втручання мають сім'ї з дитиною (у тому числі з дитиною, яка перебуває під опікою чи піклуванням, у прийомній сім'ї, дитячому будинку сімейного типу) у період дитинства віком від народження до чотирьох років, яка має порушення розвитку або ризик виникнення таких порушень. Така послуга не надається дітям, які перебувають на повному державному утриманні в установах (закладах).

2. Порядок і організація надання комбінованої соціальної послуги раннього втручання, вимоги до її надавачів, механізми фінансування та контролю якості надання відповідної соціальної послуги визначає Кабінет Міністрів України.

3. Критерії приналежності випадку до системи раннього втручання та регламент міжсекторальної взаємодії встановлює Кабінет Міністрів України.

4. Надання комбінованої соціальної послуги раннього втручання та відображення її результатів здійснюються з використанням засобів Єдиної інформаційної системи соціальної сфери (за наявності технічної можливості).

5. Надавач комбінованої соціальної послуги раннього втручання не має права змінювати перелік визначених послуг у соціальній, освітній сферах, сфері охорони здоров'я, а також інших сферах планів підтримки дитини та її сім'ї, які увійшли до інтегрованого плану.";

7) пункти 4 і 6 частини першої статті 18 викласти в такій редакції:

"4) розроблення індивідуального плану надання соціальних послуг та/або інтеграція міжсекторального плану підтримки у соціальній, освітній сферах, сфері охорони здоров'я, а також інших сферах.

У разі виявлення порушення розвитку або ризику його виникнення у дитини у період дитинства віком від народження до чотирьох років надавач медичних послуг, надавач послуг у соціальній, освітній та інших сферах:

повідомляє батьків або інших законних представників дитини про необхідність звернення до соціального менеджера для отримання комбінованої соціальної послуги раннього втручання;

фіксує інформацію (за технічної можливості у відповідних інформаційних системах) щодо погодження або відмови від отримання послуги у відповідній сфері виявлення ризику розвитку дитини;

інформує (за технічної можливості) уповноважений орган системи надання соціальних послуг, визначений пунктом 4 частини першої статті 11 цього Закону, за місцем перебування дитини та її сім'ї про потребу родини в комбінованій соціальній послугі раннього втручання.

У разі виявлення уповноваженим органом системи надання соціальних послуг, визначеним пунктом 4 частини першої статті 11 цього Закону, відмови батьків чи законних представників дитини від співпраці із ним така інформація передається до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері захисту прав дітей, соціальної підтримки сімей з дітьми, оздоровлення та відпочинку дітей, розвитку сімейних форм виховання та усиновлення з використанням засобів Єдиної інформаційної системи соціальної сфери (за технічної можливості);";

"6) виконання договору про надання соціальних послуг та індивідуального плану надання соціальних послуг / моніторинг виконання (супровід під час виконання) отримувачем комбінованої соціальної послуги інтегрованого плану підтримки у соціальній, освітній сферах, сфері охорони здоров'я, а також інших сферах щодо отримання послуг у відповідних сферах;"

8) статтю 30 доповнити частинами другою і третьою такого змісту:

"2. Україна впроваджує систему раннього втручання, що базується на міжнародних стандартах сімейно-центрованого підходу.

3. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування забезпечують доступність об'єктів та послуг, що перебувають в їхньому управлінні чи користуванні для сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах, а також інтегрують вимоги щодо доступності та безбар'єрності до державних і місцевих стратегій, програм, планів і проектів з дотриманням законодавства."

II. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, та вводиться в дію з 1 січня 2027 року.

2. Надбавки на догляд, які були призначені (встановлені) відповідно до законодавства, що діяло до набрання чинності цим Законом, з дня введення в дію цього Закону виплачуються у розмірах, визначених статтею 3 Закону України "Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю" у редакції цього Закону, за правилами, визначеними законодавством, що діяло до набрання чинності цим Законом, до закінчення строку, на який їх було призначено, або до моменту виникнення підстав для їх перегляду.

Перерахунок розміру таких надбавок здійснює орган, що призначає та здійснює їх виплату, автоматично, без звернення особи, якій призначено надбавку, на підставі документів та відомостей, наявних у матеріалах особової справи та/або інформаційних системах.

Повторне подання документів та повторне підтвердження права на надбавку на догляд для проведення такого перерахунку не вимагається, крім випадків закінчення строку, на який надбавку було призначено, або виникнення обставин, що відповідно до закону є підставою для її перегляду або припинення її виплати.

3. Кабінет Міністрів України забезпечує прийняття рішень з питань, що потребують законодавчого врегулювання, крім випадків, визначених статтею 92 Конституції України, щодо надання соціальних послуг та проведення соціальної роботи, шляхом проведення експериментальних (пілотних) проектів, строком до 10 років.

4. Кабінету Міністрів України:

1) до 1 січня 2027 року розробити та подати на розгляд Верховної Ради України проект закону про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо встановлення законом про Державний бюджет України на відповідний рік розміру базової величини як одиниці для обрахунку розмірів державних соціальних допомог;

2) протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом:

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, спрямованих на реалізацію цього Закону;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом;

3) забезпечити протягом п'яти років, починаючи з 1 січня 2027 року, фінансування базових соціальних послуг, визначених пунктами 16, 20, 21 частини шостої статті 16 Закону України "Про соціальні послуги", за рахунок коштів державного бюджету;

4) включити комбіновану соціальну послугу раннього втручання до переліку соціальних послуг загальнонаціонального значення та забезпечити її фінансування з державного бюджету на постійній основі.

Президент України

м. Київ
19 серпня 2026 року
№ 4955-IX

В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ

Апарат Верховної Ради України
12/38-2026/216717 від 15.09.2026

2334205

САС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Апарат Верховної Ради України, 2 прим.

Сертифікат: 3FAA9288338EC003040000008F172D004891E800

Дійсний до: 22.09.2027 0:00:00

